

Børn slíta seg upp framman fyri skíggjan

Børn brúka meiri og meiri tíð framman fyri telduna - í skúlanum, dagstovninum og heima. Men tey sita ofta skeivt og ov leingi við skíggjan

Turið Kjolbro

Børn tasta seg ígjøgnum barna-árini. Kunningarartøki er av álvara komið inn um skúlans gátt. Í nógvum flokkum og í nógvum lærugreinum er teldan vordin tað týðningarmesta amboðið í undirvísingini. Og útlit er til, at skúlarnir í framtíðini fara at gera enn størri íløgur í kunningar-tøki og teldur.

Men enn eru ongar reglar gjørdar, sum verja børnini í-móti teimum skaðum, ið standast kunnu av at sita ov leingi framman fyri telduna.

- Vit siggja fyri okkum, at børn kunnu fáa skaða í nakka og rygg og í ringasta føri músaskaðar, tað vil siga skaða í hond, handlið og arm. Tey, ið taka avgerðir, eru noydd at taka hetta í álvara og viðgera málið. Verður einki gjørt kemur hetta at kosta samfelagnum og brúkarunum av teldunum dyrt, sigur Tina Voltelen, forkvinnu í danska ergoterapifelagnum.

- Tá ið ein lóg er samtykt, sum

ásætir, at teldur skulu inn í skúlarnar, eigur samstundis at verða hugt at arbeiðsumhvørvinum hjá teimum, ið skulu brúka teldurnar, tað vil siga, hvussu børnini sita og hvussu leingi tey eiga at sita framman fyri skíggjan í senn.

Gamalt innbúg

Ein tann størsta forðingin fyri at loysa henda álvarsliga trupulleikan er, at innbúgvíð í skúlunum als ikki svarar til tey krøv, ið verða sett einum góðum arbeiðsumhvørvi. Flestu skúlaborð og stólar kunnu als ikki stillast eftir hvørjum einstøkum næmgingi - og innbúgvíð verður brúkt av børnum í øllum aldri og í øllum hæddum.

- Skúlarnir brúka alla orkuna til at keypa teldur fyri og teir hugsa als ikki um, at innbúgvíð má fylgja við. At stór og smá børn brúka somu borð og somu stólar eigur als ikki at bera til. Fyri tey stóru børnini kann tað merkja, at tey fáa trupulleikar í

rygginum og fyri tey smáu, at tey fáa ringar vanar, sigur Vibeke Pilmark, fysioterapeutur.

Hóast fleiri skúlar fáa meiri og betri telduútgørd letur til, at tey somu børnini, sum stóran part av skúlatíðini sita framman fyri skíggjan, eisini sita við telduna, tá ið tey koma heim. Men hóast so er, meta bæði ergoterapeutar og fysioterapeutar, at tað er skúlin, ið eigur at ganga á odda

fyri einum góðum og røttum arbeiðslagi og arbeiðsumhvørvi.

- Sjálvsagt eiga foreldrini eisini ábyrgdina, men eg óttist fyri, at tað er trupult at fáa tey at skilja, hvussu álvarsamir trupulleikarnir kunnu gerast. Ti verða vit noydd til at gera eina lóg og harvið noyða skúlarnar til at gera nakað við trupulleikan, sigur Vibeke Pilmark.

Granskingin av, hvussu teldan

ávirkar kroppin, er nýggj, og enn eru ikki gjørdar visindarlígar kanningar av, hvussu telduútgørd ávirkar børn. Tey úrlit, ið granskingin fyribils bendir á, er, at børn eru í størri vanda fyri at fáa skaðar av at sita framman fyri eini teldu enn vaksin, og at tað sum heild aldri er gott at sita í somu støðu í ov langa tíð.

Mynd: Alvar Håvardson

Í Danmark eru fleiri yrkisbólkar farnir at ávara ímóti støðuni við at fleiri og fleiri børn sita oftari framman fyri skíggjan, tí ofta sita tey bæði skeivt og ov leingi. Fakfólk óttast fyri, at børnini fáa varug mein

Útsjón - um loftmiðlar okkara

Waco Koresh & øll hini

SvF-sendingin frá **Prix-Føroyum undankappingini** úr bygdarhúsinum í Miðvági var bara ófor. Luttakandi tónleikarnir og áskoðarafjöldin svingaðu einastandandi væl saman. **Jóhan í Kollafirði** fresaði í kring og hevði nærum uppbrúkt alt repertuaríð av hábrøgdum - vónandi vera onkrar eftir til klaksvíkingar.

Hesin ummælarin krossaði sjálvandi sínar lokalpatriotisku fingrar fyri "okkara" bólum: *Holgari* og *villmonnum*, *MMM*, *Bimbs* og *Rusk*. Serliga gjørdist ein bilsin av, hvussu væl sangarinnurnar úr *MMM* Olga og Alice dugdu at fara seg fram á palli umframt, at tær sungu væl.

Men sum væntað og uppiborið - vóru tað Clickhaze og MC Hår, sum struku við sigrinum. Lat meg skoyta uppí, at tá Petur Jensen rópar seg Waco Koresh kunna vit vænta "dökkar" tekstir frá honum í framtíðini. Kultleiðarin David Koresh og víðhaldstól framdu kollektivt sjálmorð í býnum Waco í Texas fyri fáum árum síðani! Sera "Waco", tað verist og haldist!

Spyr bara, Gekkurin og Spurnarkappingin

Undirhald kann vera so mangt, og ymiskt er, hvørjar sendingar hesum og hasum fólkinum dámar at hyggja ella lurta eftir. **Gekkurin** í SvF hevur higartil ongan góðan átt millum ummælarar. Hesir meta sendingina vera keðiliga - sig tað við teir trúgvu hyggjarnar, ið hvørja viku keypa seðlar, og tey, sum við dukandi hjarta snara

Gekkahjólunum, og sostatt hava moguleikan at fáa til dómis einar 150.000 krónur "niður í fóðrið".

Spurnarkappingin í ÚF annan hvønn leygardag er eftir minum tykki ein tann mest undirhaldandi sendingin, ið útvarpið hevur á skránni.

Luttakarnir og lurtaarnir sleppa rættiliga at royna teirra almennu vitan. **Spyr bara** er bæði skemtilig og upplýsandi, og luttakarapanelið stutt-leikar sær so óført, at tey áttu at góldið fyri at vera við í sendingini.

Spenningsfilmir í SvF

Tað kann valla undra nakran, at hesin ummælarin hevur tokka til spenningsfilmir - bæði vanligar krimifilmir og tað, ein rópa ræðufilmir. Tíverri verða hesir seinnu aloftast sendir á svartari nátt! Tað má so vera, teir eru púra óhóskandi fyri børn. Men fyri filmir

Einar Petersen,
ríthøvundur,
skrivar:

bygdur á søgur hjá Stephen King bróti eg svovn. **Langolinurnar**, ið var í tveimum portum sendar friggjanátt-leygarmorgun og leygarnátt-sunnunmorgun, var avgjort ikki so galin.

Søgugongdin var ikki ovurhonds realistik, men tað er ikki altavgerandi í slíkum filmi. Annars eydnast ikki altíð væl at gera filmir yvir bókurnar hjá Stephen King. Tann høvundurin er ein gandrakallur við orðum, og er tað frásøguhátturin, ið skapar spennin og óhugnan.